

Onderzoek (v)chtscheidingen

31 augustus 2013

Over het onderzoek

Aan dit online onderzoek, gehouden samen met [Villa Pinedo](#) van 30 juli tot en met 30 augustus, deden 664 jongeren mee waarvan de ouders gescheiden zijn.

Middels een online enquête zijn jongeren ondervraagd die aangaven dat hun ouders uit elkaar zijn of gescheiden. Het onderzoek bestaat uit een kwantitatief en kwalitatief deel. Aan het kwantitatieve deel (gesloten vragen) deden 664 jongeren mee met gescheiden ouders.

Aan het kwalitatieve deel (open vragen) deden afhankelijk van de vraag circa 200 tot 400 deelnemers mee. Op deze vragen is een discoursanalyse uitgevoerd waarbij gezocht werd naar centrale thema's (patronen).

Voor meer informatie over dit onderzoek kunt u contact opnemen met Lisette van Vliet: lisette.van.vliet@eenvandaag.nl en 06-12736193.

Over het 1V Jongerenpanel

Het [1V Jongerenpanel](#) van tv-programma EenVandaag bestaat uit ruim 8.500 jongeren tussen de 12 en 24 jaar.

De vragenlijst is tot stand gekomen met input van [Villa Pinedo](#) en het [Nationaal Jeugd Instituut](#) (NJI).

Definitie vechtscheiding zoals gehanteerd in dit onderzoek:

Er is sprake van een 'vechtscheiding' als er ernstige conflicten zijn en je ouders tijdens of na de scheiding niet normaal meer kunnen communiceren met elkaar. Vaak gaat het ook gepaard met bewuste acties om de andere ouder te kwetsen en wordt er een strijd gevoerd om de kinderen.

1. Samenvatting

Eén op drie jongeren: 'het was een vechtscheiding'

Ruim een derde (36%) van de jongeren met gescheiden ouders geeft aan de breuk te hebben ervaren als een vechtscheiding. Veel kinderen zijn getuige geweest van heftige ruzies en in sommige gevallen van fysiek geweld tussen de ouders. Dit blijkt uit onderzoek van EenVandaag samen met stichting [Villa Pinedo](#) onder 660 jongeren waarvan de ouders gescheiden zijn. De uitslagen worden vanavond gepresenteerd in EenVandaag, waarvan de hele uitzending in het thema staat van vechtscheidingen.

Fysiek geweld

Ruim een derde van alle jongeren met gescheiden ouders (35%) zegt vaak betrokken te zijn geweest bij ruzies tussen hun ouders. Ook maakten de ouders elkaar zwart bij de kinderen (48%), gebruikten ze het kind als doorgeefluik van informatie (43%) en waren ze aanwezig bij heftige scheldpartijen (30%). Eén op de tien geeft aan getuige te zijn geweest van fysiek geweld; ze waren erbij toen hun ouders elkaar sloegen. Zoals een deelnemer [aangeeft](#): *'Mijn ouders waren vaak aan het vechten, mijn zusje en ik zijn vaak door de voordeur naar buiten gevluht.'*

EenVandaag ondervroeg ook 4.445 gescheiden ouders, waarvan 1.500 het zelf ervaren hebben als een vechtscheiding. Ook deze [resultaten](#) worden vanavond gepresenteerd in de uitzending van EenVandaag door Mariëlle Koekenbier. Uit beide onderzoeken blijkt duidelijk dat kinderen veel meer zien en horen tijdens een scheiding, dan de ouders denken of opmerken.

Impact is heftig

De scheiding is vaak niet zonder gevolgen: zo melden jongeren dat ze een lager zelfbeeld hebben (33%), slechter presteerden op school (24%) of depressief zijn geworden (23%).

Ruim 34 procent van de kinderen is verstrikt geraakt in een loyaliteitsconflict; ze hadden het gevoel te moeten kiezen tussen hun vader en moeder. Zes op de tien (59%) deelnemers geven daarnaast aan zich veel zorgen te hebben gemaakt om hun ouders: bang dat ze eenzaam zijn, zorgen over de financiën of dat hun vader of moeder depressief zou worden noemen de deelnemers het meest.

Niet alle jongeren hebben de breuk tussen hun ouders goed kunnen verwerken; vier op de tien stellen dat ze gedurende de scheiding onvoldoende hebben kunnen praten met iemand over hun eigen emoties en gedachten. Vaak wilden ze

hun ouders hiermee niet belasten. Een derde van de deelnemers voelde zich dan ook erg eenzaam in die periode.

2. Over de scheiding

Je hebt aangegeven dat je ouders gescheiden zijn of niet langer bij elkaar wonen. Ook als je ouders nooit getrouwd zijn, benoemen we dit in het onderzoek als 'gescheiden'.

Hoe oud was je toen je ouders gingen scheiden?

0 – 5 jaar: 26%

6 - 11 jaar: 35%

12 – 15 jaar: 23%

16 – 18 jaar: 10%

19 jaar of ouder: 6%

Geef aan of je het eens of oneens bent met de volgende stelling:

Stelling: 'Tijdens de scheiding van mijn ouders stonden mijn belangen als kind centraal.'

Eens: 49%

Oneens: 31%

Weet niet / geen mening: 20%

Jij bent ervaringsdeskundige. We leggen je nu een open vragen voor waar jij je eigen ervaring over de scheiding van je ouders kwijt kunt.

Als jij een advies mag geven aan ouders die morgen gaan scheiden: waar moeten ze vooral aan denken wat betreft hun kinderen?

Het woord dat veel naar boven komt in de open antwoorden is het woord 'ruzie': betrek kinderen niet bij de ruzies, gebruik ze niet als doorgeefluik van informatie en maak de andere ouder niet zwart bij de kinderen. Zoals deelnemers het verwoorden:

'Mijn ouders dachten alleen aan zichzelf of te wel aan 'elkaar kapot' maken. Hoeveel ze ook van je houden.. Tijdens een scheiding hebben ze geen tijd en energie voor jou. Ze gebruikten juist mij en me broertjes en zusjes om het 'elkaar' zo zuur mogelijk te maken. De ruzies heeft een flink deel van mijn leven verpest. Ik heb er nu nog last van.'

'Beter met elkaar omgaan en communiceren. Nu zijn ze met ruzie uit elkaar gegaan en dat is goed te merken. Ze kunnen elkaar niet luchten of zien. Zelfs op

een feestje is dat zo. Dat maakt het een stuk moeilijker voor mij. Je wordt elke keer erbij betrokken bij de ruzie en dat is niet leuk.'

'Dat je kinderen de ruzies, scheldpartijen en het vechten van de ouders niet zien en horen. Mijn ouders hadden die dingen niet in mijn aanwezigheid moeten doen.'

'De kinderen niet gebruiken om het leven van de ander zuur te maken, de kinderen niet als tussenpersoon gebruiken, de kinderen niet bij de ruzies betrekken/niet kwaad spreken over de ander tegen de kinderen, de ander niet bedreigen, niet de kinderen gebruiken als psycholoog (al je problemen tegen hen zeggen/hen om advies vragen/hen om verklaringen vragen van het gedrag van de ander).'

Een ander veel genoemd punt is dat ouders (te) weinig communiceren over waarom ze uit elkaar gaan. Veel kinderen blijven met veel vragen zitten waar ze geen antwoord op krijgen.

Beter aan mij toelichten wat en waarom.. Toen ze gingen scheiden was ik 11 en nu ben ik 15, en ik weet nog steeds niet waarom...

'Beter met ons over kunnen hebben wat er precies aan de hand was. Mijn moeder was ineens het huis uit en ik had geen idee waar ze heen was en of ze terug kwam.'

Er is sprake van een 'vechtscheiding' als er ernstige conflicten zijn en je ouders tijdens of na de scheiding niet normaal meer kunnen communiceren met elkaar. Vaak gaat het ook gepaard met bewuste acties om de andere ouder te kwetsen en wordt er een strijd gevoerd om de kinderen.

Is / was er bij je ouders sprake van een vechtscheiding?

Ja: 36%

Nee: 57%

Weet niet / geen mening: 7%

Je hebt aangegeven dat je ouders een vechtscheiding hebben (gehad).

Hoe was de situatie thuis? Waarom zag jij het als een vechtscheiding?

Vul het hieronder in.

Jongeren geven diverse redenen aan waarom ze het zelf ervaren hebben als een vechtscheiding. Wat ze vaak noemen zijn heftige ruzies, geen enkele vorm van communicatie mogelijk en de kinderen inzet en deelgenoot maken van het gevecht. Zie bijlage 1 voor meer verhalen van kinderen die het ervaren hebben als een vechtscheiding.

'Ik werd geconfronteerd met alle negatieve eigenschappen van beide ouders, vooral het hoe en wat ze gedaan hebben. Na 11 jaar is dit nog steeds ter sprake en heb ik hier nog veel last van. Ook hadden beide nieuwe partners waardoor zij heel veel aandacht kregen en de kinderen niet.'

'Mijn ouders namen het vechtscheiding heel letterlijk! Er werd gescholden geslagen en ruzie gemaakt. Om wie? Om alles! Geld, huis, kinderen. Mijn moeder was nog het neutraalst. Maar mijn vader verachte mijn moeder en verscheurde foto's voor ons gezicht! Geen goed woord kwam uit zijn mond.'

3. Meegemaakt tijdens scheiding

Hoe vaak werd je tijdens of direct na de scheiding betrokken bij de ruzie van je ouders?

Vaak: 35%

Niet vaak: 58%

Weet niet / geen mening: 6%

Is tijdens of direct na de scheiding één van onderstaande dingen tussen je ouders gebeurd waar jij bij was? Je kan meerdere antwoorden* aankruisen.

Top-3:

1. Ze maakten elkaar zwart bij mij (48%)

2. Ze gebruikten mij om informatie aan elkaar door te geven (43%)

3. Heftige scheldpartijen (29%)

**Voor alle antwoordopties bij deze vraag zie bijlage 2*

Geef aan of je het eens of oneens bent met de volgende stellingen:

Stelling: '(Eén van) mijn ouders hilde tijdens of direct na de scheiding regelmatig bij mij uit.'

Eens: 35%

Oneens: 56%

Weet niet / geen mening: 9%

Stelling: 'Ik had het gevoel dat ik tijdens of direct na de scheiding gedwongen werd partij te kiezen voor één van mijn ouders.'

Eens: 34%

Oneens: 58%

Weet niet / geen mening: 8%

4. Emoties rond de scheiding

Los van met wie jij eventueel gesproken hebt:

Heb jij je eigen emoties en gedachten tijdens of direct na de scheiding voldoende of onvoldoende met iemand kunnen bespreken?

Voldoende: 41%

Onvoldoende: 40%

Weet niet / geen mening: 19%

Stelling: 'Mijn ouder(s) heb ik bewust niet verteld hoe erg ik met de scheiding zat.'

Eens: 33%

Oneens: 51%

Weet niet / geen mening: 15%

Hoe vaak heb jij met je vader gesproken over je eigen emoties en gedachten tijdens of direct na de scheiding?

Vaak: 17%

Niet vaak: 72%

Weet niet / geen mening: 11%

Had jij er behoefte aan om tijdens de scheiding meer of minder over je eigen emoties en gevoelens met je vader te praten, of was het voldoende?

Meer: 18%

Was voldoende: 38%

Minder: 16%

Weet niet / geen mening: 28%

Hoe vaak heb jij met je moeder gesproken over je eigen emoties en gedachten tijdens of direct na de scheiding?

Vaak: 38%

Niet vaak: 52%

Weet niet / geen mening: 10%

Had jij er behoefte aan om tijdens de scheiding meer of minder over je eigen emoties en gevoelens met je moeder te praten, of was het voldoende?

Meer: 18%

Was voldoende: 47%

Minder: 12%

Weet niet / geen mening: 23%

Had jij er tijdens of direct na de scheiding behoefte aan om erover te praten met een professional, bijvoorbeeld een psychiater, psycholoog of maatschappelijk werker?

Ja: 23%

Nee: 64%

Weet niet / geen mening: 13%

Heb jij tijdens of na de scheiding ondersteuning gehad van een professional, bijvoorbeeld een psychiater, psycholoog of maatschappelijk werker?

Dit kan dus ook langere tijd na de scheiding zijn.

Ja: 30%

Nee: 66%

Weet niet / geen mening: 4%

Je hebt aangegeven dat je tijdens of direct na de scheiding behoefte had aan ondersteuning van of gesproken hebt met een professional.

Waar heb je / had je vooral over willen praten? Licht het hieronder toe.

Geef aan of je het eens of oneens bent met de volgende stelling:

Stelling: 'Alle minderjarige kinderen zouden verplicht moeten praten met een professional op het moment dat hun ouders gaan scheiden.'

Eens: 35%

Oneens: 58%

Weet niet / geen mening: 7%

Heb jij tijdens of na de scheiding last gehad van één of meer van onderstaande gevolgen? Je kan meerdere antwoorden* aankruisen.

Top-3:

1. Maakte mij veel zorgen over financiële problemen van ouders (35%)
2. Mijn zelfbeeld / zelfvertrouwen was laag (33%)
3. Was eenzaam (29%)

**Voor alle antwoordopties bij deze vraag zie bijlage 2*

Extra noot bij deze vraag: van de deelnemers die aangeven de scheiding van hun ouders als een vechtscheiding te hebben ervaren, liggen bovenstaande percentages hoger.

Hoe vaak heb jij je na de scheiding zorgen gemaakt om (één van) je ouders?

Vaak: 59%

Niet vaak: 36%

Weet niet / geen mening: 5%

Onderstaande vraag is alleen ingevuld door de jongeren die aangaven zich zorgen te maken om één of beide ouder(s), N=518.

Je hebt aangegeven dat jij je direct na de scheiding (soms) zorgen maakte over één of beiden ouders.

Waar gingen die zorgen vooral over? Je kan drie antwoorden aankruisen*.

Top-3:

1. Bang dat hij / zij eenzaam was (54%)
2. Zorgen over financiën (53%)
3. Bang voor een depressie (34%)

**Voor alle antwoordopties bij deze vraag zie bijlage 2*

Extra noot bij bovenstaande vraag: van de deelnemers die aangeven de scheiding van hun ouders als een vechtscheiding te hebben ervaren, liggen bovenstaande percentages hoger.

Als laatste: als jij kinderen waarvan de ouders morgen gaan scheiden een advies mag geven, wat zou dat zijn? Vul het hieronder in.

Wat hier vooral opvalt zijn twee zaken: jongeren adviseren andere kinderen die morgen te maken krijgen met de scheiding vooral erover te praten. Ook adviseren ze duidelijk aan te geven aan je ouders wat je wilt.

'Alles gaat veranderen. Voor altijd bestaat niet. Zeg waar je mee zit dat lucht op. Anders wordt het lastig alles een plek te geven. Dit weet ik uit eigen ervaring.'

'Als je ergens mee zit en je hebt het gevoel dat je er niet met je ouders over kunt praten, zoek dan hulp. Dit kan bij een vriend/vriendin, docent, psychiater, school counsellor, enz. zijn. Er is geen schande in hulp vragen. En zoek iets waarin jij je kan uiten, zoals kunst, sport, enz.'

'Blijf dichtbij je gevoel en spreek dit ook uit. Spreek ook uit als iets je niet zint over de scheiding en geef niet toe aan iets als je dit niet wilt!'

Ook geven veel jongeren aan: ga je als kind niet schuldig voelen.

'Blijf praten over wat je dwars zit. Krop als je blijft niks op en wordt niet boos op jezelf of de wereld. Sommige mensen zijn gewoon eenmaal niet voor mekaar bestemd. Het is ook nooit jou schuld!'

'De scheiding is NIET jouw schuld. Het is beter voor je ouder(s) als ze niet onder hetzelfde dak wonen. Geef het wat tijd, je went zelf aan het idee. Maar laat je nooit opstoken richting één of beide ouder(s) toe.'

5. Afspraken door ouders

Bij een scheiding moeten ouders lastige keuzes maken: waar gaan hun kind of kinderen wonen, hoe vaak blijven ze beide ouders zien, hoe regelen ze de omgang in vakanties? In de volgende vragen bedoelen wij deze onderwerpen als we spreken van (woon)situatie.

Werd jij betrokken bij de gesprekken van je ouders over je eigen (woon)situatie direct na de scheiding?

- Ja, heel veel: 19%
- Ja, een beetje: 28%
- Nee, maar ik had wel mee willen praten: 17%
- Nee, maar dat wilde ik ook niet: 23%
- Weet niet / geen mening: 13%

Ben jij wat jou betreft voldoende of onvoldoende betrokken bij de keuzes die zijn gemaakt over jouw (woon)situatie na de scheiding?

- Voldoende: 58%
- Onvoldoende: 25%
- Weet niet / geen mening: 17%

Met (woon)situatie bedoelen we bijvoorbeeld waar je direct na de scheiding gaat wonen, hoe vaak je beide ouders blijft zien en hoe de omgang wordt geregeld in vakanties.

Hoe duidelijk vind jij de afspraken die je ouders gemaakt hebben over je (woon)situatie direct na de scheiding?

- Duidelijk: 76%
- Niet duidelijk: 16%
- Weet niet / geen mening: 8%

Houden je ouders zich over het algemeen ook aan deze afspraken?

- Ja, beiden: 69%
- Nee, mijn vader niet: 14%
- Nee, mijn moeder niet: 2%
- Nee, allebei niet: 4%
- Weet niet / geen mening: 11%

Bij welke ouder ben je direct na de scheiding gaan wonen?

Meeste tijd bij mijn moeder: 69%

Meeste tijd bij mijn vader: 11%

Bij beide ongeveer evenveel: 16%

Bij geen van beide ouders: 4%

Stelling: 'Ik zou de ouder waar ik niet woon(de) na de scheiding, vaker willen zien.'

Eens: 33%

Oneens: 51%

Weet niet / geen mening: 16%

Bijlage 1: Jongeren in een vechtscheiding

Als een echtscheiding een vechtscheiding wordt, zijn kinderen vaak het grootste slachtoffer. Hoe ervaren zij de breuk tussen hun ouders?

36 Procent van de jongeren in het onderzoek geven aan de breuk tussen hun ouders als een vechtscheiding te hebben ervaren. We vroegen hen wat ze hebben meegemaakt. Dit vertelden ze:

'Mijn ouders namen het wordt vechtscheiding heel letterlijk. Er werd gescholden geslagen en ruzie gemaakt. Om wie? Om alles! Geld, huis en kinderen. Mijn moeder was nog het meest neutraal. Maar mijn vader verachtte haar en verscheurde foto's voor ons gezicht. Geen goed woord kwam uit zijn mond.'

'Ouders die elkaar bestoken met 1000 WhatsApp-jes met scheldwoorden. Een vader die zijn kinderen berichtjes stuurt met de woorden "jullie moeder manipuleert jullie", "jullie moeder is ziek" of "och och kind, je word erin geluisd waar je bij staat". Onmogelijk om mee om te gaan voor een kind.'

'Altijd ruzie en gezeik. Ze wijzen naar elkaar. Ik hoor als kind van elk iets anders. En als ik ze moet geloven, dan is mijn vader schuldig volgens mijn moeder en andersom. Om gek van te worden!'

'Mijn moeder wilde niet meer met mijn vader praten, maar zei alles wat op haar hart lag over hem wel tegen mij. Ze was heel negatief over hem. Soms vloog mijn moeder mijn vader aan als hij mij en mijn broertjes af kwam zetten nadat we bij hem waren geweest. Ik ben wel eens tussen hen in gesprongen.'

'Mijn ouders belden met elkaar en scholden, werden hysterisch. Ze wilden allebei voor ons zorgen, maar vooral de ander laten verliezen.'

'Mijn ouders waren vaak aan het vechten, mijn zusje en ik zijn vaak door de voordeur naar buiten gevlucht als ze weer eens bij de achterdeur aan het vechten waren. Er is ook verschillende keren politie bij geweest.'

Bijlage 2: Vragen met antwoordopties

Bij de volgende vraag zijn de antwoordopties in random volgorde aan de deelnemers getoond.

Is tijdens of direct na de scheiding één van onderstaande dingen tussen je ouders gebeurd waar jij bij was? Je kan meerdere antwoorden aankruisen.

Heftige scheldpartijen

Ze gooiden met spullen / vernielden spullen van elkaar

Bedreigingen geuit

Duwen / schoppen

Ze gebruikten mij om informatie aan elkaar door te geven

Slaan

Ze maakten elkaar zwart bij mij

Nee, geen van bovenstaande

Bij de volgende vraag zijn de antwoordopties in random volgorde aan de deelnemers getoond.

Heb jij tijdens of na de scheiding last gehad van één of meer van onderstaande gevolgen? Je kan meerdere antwoorden aankruisen.

Slecht slapen / nachtmerries

Schuldgevoel over de scheiding

Voelde me verantwoordelijk om huishouden draaiende te houden

Was depressief

Maakte me veel zorgen over mijn ouder(s)

Was eenzaam

Slechtere schoolprestaties

Maakte me zorgen over financiële problemen van ouder(s)

Maakte me veel zorgen over mijn broertje / zusje

Mijn zelfvertrouwen / zelfbeeld was laag

Anders, nl:

Nee, geen van bovenstaande

Je hebt aangegeven dat jij je direct na de scheiding (soms) zorgen maakte over één of beiden ouders.

Waar gingen die zorgen vooral over? Je kan drie antwoorden aankruisen.

Bang dat hij /zij lichamelijk slecht voor zichzelf zou zorgen

Bang voor depressie

Bang dat hij /zij eenzaam was

Financiële zorgen

Bang dat hij / zij zichzelf iets zou aandoen

Bang dat hij / zij kind(eren) erg zou missen

Anders, nl:

Nee, geen van bovenstaande

